

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
E1161-ét 26. szám.
Készítőkötő a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Figyelmeztetés.

Az utóbbi időben számosan az OMGE. tagjai közül a Köztelek kiadóhivatalához, vagy a Köztelek szabványát utalványain, kikiáltás be a tagsági fizetéseiket; minden utalványok a „Pátria” részvény-társaságnak kézbesítettek, a mi sok zavarra és fölösleges munkára vezet, igen kérjük tehát tagjainkat, hogy a tagdíjakat az OMGE. pénztárhoz legelőszörüben, a Köztelek első számához mellékelik a egyesület pénztára címzere kikiáltott postalautványokon szveskedjenek beküldeni.

Igazgató.

Igazgató választmány ülése.

(1897. január 9-én)

Jelen voltak gróf Desseuffy Aurél elsőnöke alatt gróf Andrássy Aladár és Dujanovics Sándor alelnökök, Bálintffy Pál, Bernáti István, í. Cséry Lajos, dr. Csillag Gyula, dr. Darányi Gyula, dr. Gáll Jenő, Gálgyéry Károly, dr. Hátyné Ferencz, Leopold Jöcsel, gróf Károlyi Sándor, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kótyán Ferencz, Kuvassy Jenő, Libis Adolf, Molnár István, Reusz Henrik, Somssich Adolf, gróf Sechenyi Aladár, Tóth István, Tíza István, Tormay Béla és gróf Zeleňák Róbert vál. tagok. A tisztviselő kar részéről Forster Géza igazgató, Szélessy Zoltán szeszkesztő titkár, Bübörnek Gyula ügyvezető titkár, Buday Berna segédtitkár és Jeszenszky Pál társeszkesztő.

Gróf Desseuffy Aurél első elnöki üdvözlő megjelent választmányi tagokat, az ülést megnyitja.

Igazgató bemutatja a mult választmányi ülésről felvett jegyzőkönyvet, melyet azonban még az egyik hitelesítésre kiküldött tagnak nem volt alkalma elolvasni.

Tudomással szolgál.

A mult ülésről felveendő jegyzőkönyvi hitelesítésére a választmány az elők ajánlataira Kodolányi Antal és Bálintffy Pál vál. tagokat kéri fel.

Tagsági ügyek.

Igazgató jelenti, hogy a mult ülés óta az egyesület tagjai közül elhalálozás nem történt.

I. Új alapító tagokul jelentkeztek: Angya, Dezős a kert. tanint. igazgatója 400 koronán, Bacsaák Pál kir. tan. földbirtokos 400 koronán, í. Paikert Alajos évtől tag 500 koronán.

II. Értékes tagokul jelentkeztek: V. Balogh Lajos lőkézs. gazd. lapszerkesztő, Békási Izidor haszonbérő, Boér Endre földbirtokos, Cziner György földbérő, Desseuffy Aurél földbirtokos, Derékly Gyula birtokos, mérnök, Duchon József uradalmi ispán, dr. Farkas Mihály gazd. író, Fehér Amadé okl. gazdász, joghallgató, Gara Alajos gazdálkodó, Grosz Sándor birtokos, dozsánfalvi Gyula Elemér birtokos, Kobek Kornél birt., Kropf. Ignácz urad. felügyelő, Költsey Antal birtokos, dr. Horváth Jenő ügyvéd, Horváth István urad. kasznár, Mamulini Jenő főhercegi gazd. segédtiszt, Recska Ernő urad. ellenőr, Skafszky Ferencz gazdasztiz, Schmidt Bódog főhercegi urad. ispán, Szavits Miklós és kir. tartalekos főhadnagy, birt., Szőlősi Samu jószágbérő és szeszgyáros, Zboray Bertalan gazdasztiz, gr. Batthyány Pál földbirtokos.

A választmány az újonnan jelentkezettek örömmel veszi fel a tagok sorába.

Igazgató jelenti, hogy a mult év végén 139 tagnak járt le a tagsági ciklusuk, akik annál idejűleg a „Köztelek” lapján felszólítottak a tagsági ciklus meghosszabbításra. Kivételüket bejelentették Berenczy Eged, Brosch Károly, Csapó Lajos, Petrovics Miksa, Tomcsányi Lajos, Tomka Sándor, Tobisch Ede és Venczell Mihály. Mindazon tagok ciklusukat, akik azt meg nem hosszabbították, vagy kilepésüket be nem jelentették, az alapszabályok 7. §. b) pontja értelmében a választmány újabb hat évre meghosszabbítottak vezsi a nevezteket újabb hat évre tagokul tekint. Ezek névsora a következő: Altorjay László, Apt Odón, Ágoston József, Balás István, Balassy Árpád, Baross Károly, Bartakovits Ágost, Bartal Aurél, gr. Batthyány Zsigmond, Bába Viktor, Beőrköny Viktor, gr. Berchold Arthur, Beretvas Endre, Bernáth Béla, Biró Kálmán, dr. Biró Lajos, Bogács György, í. gr. Bolza József, Boronkay László, Brüll Mór, Burger Pál, dr. Chorin Ferencz, Csanádmegyei Gazdasági Egyesület, Cserháti Sándor, í. Cséry Lajos, Deinger Imre, Egedy Sándor, Embödy József, Engel Jónás, Fancsivits Mátyas, Fáy Árpád, Fáy

Barnabás, Figdor Dezős, Fogarasmegyei Gazdasági Egyesület, Frankl Ede, Frankel Samu, Füst Odón, Gheycy Imre, Günther Ágoston, Gajráy Odón, Geitner és Rausch czög, Gondó Béla, Gyémánt Sámuel, Haader György, Halbróher Sándor, Haldék Ignác, dr. Harkányi János, Hász Béla, Hedry József, dr. Hegedüs János, Isaák István, Jeszenszky Ándor, Jónás Odón, Juhácz Bálint, Katócz Simon, Kiss István, Kormos Alfréd, Kovács Sebestény Endre, Lasztkáry Gyula, Lászlóvszky Kálmán, Leidenfrost Gyula, Leidenfrost Ottó, Levatic László, Lichtenegger Gyula, Lichtenehein Dezős, Lipovniczky Imre, Lipthay István, Lónyay Gábor, Löcherer Ándor, Luperszék József, Malatinzky György, Martinovich Gyula, Mayer Pál, Metzger György, Mock Imre, Mogyorósy Zsigmond, Murai Róbert, Muslay Gyula, Müller Lajos, Nagy Pál fodor, Návay Emil, dr. Neumann Zsigmond, Noszlpói Emil, Örmödy Vilmos, Otlik Péter, Pfeiffer Arthur, Pfeiffer Kálmán, Pfitzer Sándor, Plachy Gyula, Plachy József, gr. Pejacsevich Arthur, dr. Pergrini János, Pettenkofer Sándor, Posztoczky Irán, Dr. Pólya Jakab, Putnoky Mór, Rakovszky István, Reé Jenő, Reiszig Alajos, Renner Gusztáv, Rónay Albert, Róck István, Rubinek Gyula, Ruzs Gyula, Soltovszky János, dr. Smalovszky Valér, Samassa János, Sántori Miksa és Mór, Simon Pál, Simon Róbert, Somogyi Gyula, gr. Somisch Imre, Stern László, dr. Szabó Gyula, Szabó Károly, Szabó László, Szalay József, Szánky Sándor, Szechenyicz Ákos, Szibeth László, Szilassy Béla, Szilárd János, Szobotta Ádolf, Szűry Kálmán, í. Tamássy József, Tarisch Cajetan, Tolnay Lajos, Dr. Tóth Imre, Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület, Vadászfy Jenő, Vass Lipót, dr. Velics Antal, Weidenfeld Lajos, Weiner Jakab, dr. Wekerle Sándor, gr. Zichy Antal.

Igazgató jelenti, hogy a mult üléssel kifolyólag Pongor Samunak az fölételhez költötte a választmány a tagok sorából való kilépését, ha szorult anyagi viszonyainak igazolására közégi bizonyítványt küld be. Ez megtörtént, nevezett a tagok sorából törlendő volna.

A választmány hozzájárul igazgató javaslatahoz.

A mai taglétszám tehát 418 alapító, 247 újtagos, összesen 2895 tag.

Magyar Mezőgazdák szövetsége, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körút sark.

Több évi tapasztalat után bebizonyosult, hogy a legtekintetesebb és tartósságúlagos a legelőcsé és legtekintetesebb permétezőgép a **Vermorai-féle**

„ECLAIR“

peronospora permétező, mely eddig minden versenytől az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

„Azurin” 1 ft 25 kr. kilogrammja,

„Rozgá” 2 ft 25 kr. négytermetűsáknént,

„Raflabáncs” 48 kr. kilogrammja.

A t. ez. gazdák és szőlőbirtokosok figyelmébe.

Az előrelátható tömeges tavaszi megrendelésekből kifolyólag — késések elkerülése czéljából — kérjük különösen az „ECLAIR” permétező megrendeléseket előjegyzés végett mielőbb hozzáunk juttatni.

nagyszabású átalakulásainak, midőn képzhetetlen dolgok szemünk előtt játszódnak le, s az egyes osztályok között eddig fennállott korlátokat eddigi összes erkölcsi motívumokkal roponogva és recsegetve látjuk ösztömitéri s porba hullani. És látjuk a példát a pénz uraitól — a nagy gazdaságban és fejedelmi díszben élő ama miliomosoktól, kik idáig a világot uralták és a kik a szegény ember észjárása szerint: munkálatlanul gyűjtötték halomra könnyű szerű kincseiket; kik a törvény nagy kedvezményein felül önmagukat szabtak törvényt saját eljárásuk fékezetlensége érdekében a termelők milliói felett.

Ha ama szegény emberekre gondolunk, azon vagyonatlan nyomorultul élő, saját kenyérrel alig megkeresni képes munkásokra, midőn egyik vagy másik esetben sztrájkjukról nyerünk tudomást, polgári érzületünk egyszerre megdöbben és kevesen lehetnek, a kik sztrájkjukat enyhén ítélnék meg, hanem a legtöbbször a legszigorúbb hatóságig beavatkozásra sőt a csendőrszurotyokra apellálnak.

Ezek pedig közudomás szerint legtöbbször csak a mindennapi betévő falatukért küzdenek, legtöbbször hogy a nélkülözésben kifáradt szegény családjuk fenntartási és kisedgyemekeiket a hazánknak felnevelni képesek legyenek.

A börze urai pedig nem a mindennapi betévő falatért küzdenek, hanem ama könnyű szerrel gyűjthető kincsekért, ama milliókért, melyekért egyik vagy másik nemzet termelése veretlenség farsádsággal dolgozott nemritkán egy teljes éven át. Azok dolgoztak hosszán — kevesesen; ezek aratnak gyorsan — könnyörtlenül.

Idáig ama börze urai körül forgott a világ, ama urak akaratát teljesítették a kormányok és a törvényhozásokban is azok érdekei döntöttek nem csupán egy, hanem majd minden nagy és országos kérdés felett. De törökevéské mindög titkosan, láthatatlanul és észrevétlenül nyomták le a mérleg serpenyőjét saját javukra.

A nagy közönség előtt és sztrájkj egy néz ki, mintha az a börze eddigi uralni képes élet-halálharczát képezné eddig élvezeti és önmaguk által törvényesített jogaikért.

A kik azonban mélyebben látnak a kulisszák mögé, egyszerre belátják, hogy az egész börze-strájk csak a közönség félrevezetésére ravaszul kitalált színjáték komédiája. Mert mit bizonyít és börze-strájk?

Semmi egyebet, mint azt, hogy ama négy német börzének urai — halmegvetést játsza — csupán a hatás kedvéért sztrájkjukkal eddigi kiváltságú viszonyzerése érdekében és csupán arra szorítkoznak, hogy ama négy börzén nem köriek üzleteket. De nyomban, a mint a régi börzéről kimentek, bementek egy szomszédos kávéházba, ottan a szabad vásár czímén ismét egész terjedelemben

csinálják, úgy, mint eddig a börzén üzleteiket.

Ez tehát az igazi világra szóló páratlan szemfényvesztés!

A börze urai eme tényikkel szolgáltatták a legjobb fegyvert a kormányok és a nagy közönség, különösen pedig a gazdák kezébe, mert eme tényikkel igazolták be a világ előtt kézzelfoghatóan, mindenki által érthetően, teljesen világosan, hogy a börzére tulajdonképpen eddigi kiváltságaikkal szükség nincsen.

De a börziáner okos, számító és ravasz ember. Egy csapással szeret két legyet ütni. Most is úgy van. Sztrájkok a tözsedélmény kiváltsága érdekében a törvény, a kormányok s a gazdák ellen — azonban üzleteket köt úgy, mint eddig — de most már teljesen kijátszva az állami és kormányi felügyeletet a szabad vásár ürügye révén. Sőt tovább mennek. Most már a szabad vásár czímén még a tözsedei illetékek és adózás alól is kibújni szándékoznak s így rázzák le a reájkj újabb időben alkalmatlannak látszó kormány ellenőrzését és felügyeletét is a méltányos és jogos adózásának egy csapásra. Idáig ez speciális egy sztrájk. Csakhogy a lólab hamar kilátszik, mert azt mindenki látja és tudja, hogy a „szabad vásár“ még ama korlátokat is nélkülözi, melyet idáig a börzék még megértürtek.

A börzék idáig is a polgári törvényen kívül állottak, sőt sokan azt tartották, hogy azok fölött állanak. És ezen helyzetet ma ama sztrájkokkal még előnyösebbre akarják változtatni a börze okos urai. Ez a legjobb újmatatás arra, hogy ezekkel csakugyan alaposan kell végezni s oly szigorú rendszabályokat kell üzemeltetnünk megállítására hozni, melyeket könnyű szerrel — és vakmerően szembe nevetve — ki ne játszassanak, hanem hogy ők is valódi polgári becsülettel szerezhessék meg többi polgártársaik módjára kenyérüket.

Hogy ama négy német tözsedé sztrájkol, az nem képezhet sem egy ország kereskedelmére, annál kevésbé a világkereskedelmre bármíno befolyást, vagy akadályt. Mert ha — mondjuk: — a bonaérájúgyezés szünetelne is ama négy német börzén, az sem az áralakulásra, sem az üzlet menetére befolyással abszolút nem bírna — mert ma pl. a világkonjunkturákat a tengerentúli és egyéb összes külföldi tözsedéjgéréséből vonjuk le. Ha tehát nem csupán a négy német börzének, de valamennyi német börzének az árjegyzéseit is nélkülözni kellene a világkereskedelmének, az sem tenne egy parányi változást sem, mert azoknival éppen ama négy börzének alig van a világ kereskedelmére vezető befolyása. De azt is állandóan látjuk, hogy a börzei árjegyzések nem is megbízhatók, mert azok legtöbbszörre *ellenőrizetlen fikciók* és gyakran a tényleges árak a börzéken jelzett áraktól teljesen függetlenül alakultak. Kí kell még azt is emelni, hogy a börzéken

jegyzett terményárak leginkább „szokvány“ árak, a melyek a tényleges fogyasztásra kerülő áruknak árára úgy sem szólnak. Ezekről fogva az ez idő szerint lejátszóddó börzei sztrájkot a gazdáknak örömelell kell üdvözölnök, mert a ravasz koma most az egyszerű jog csapdába került. Most láthatja ország-világ, hogy mérlegfogai nem oly nagyon veszedelmesek.

A börzék erélyes és szigorú megrendszabozása most már sztrájkjuk alkalmából annál inkább indokolt, mert ha ezekkel szemben kellő erélyes intézkedéseket az állam és kormányok nem tesznek, a sztrájk fegyverével küzdő többi rétegei a népeknek egyszerre vérszemet kapnak s akkor a megfélemlítőkben gátolt, amolyk is kizsákmányolt osztályok és csoportok példát véve a börze-strájkrol ugyanazon előnyöket és jogokat fogják követelhetni, de egyuttal ama példában a törvénytszetelek köellesege is meglazulván teljes anarkiára vezetne — a oly társadalmi — forradalmi állapotok keletkezhetnének, a hol az érdekeiben idáig is sértelt tömegei a népeknek ama példadok után indulva — egynecsek ellenük töreknek.

A magyar gazdák törvényes intézkedéseket sürgetnek a börzei visszaélések ellen, mely visszaéléseket a börzék támogatók saját érdekében idáig beigazolatlaknak nem találták. Csattanósbabban nem végződhetett eme színeloadás, mint a német börzék sztrájkjával. Vonjuk le ezekből a helyes tanulságot, tegyük minden oldalról vizsgálat tárgyává ezen igen érdekes jelenséget s ha ennek a gazdák eleget tettek, legnagyobb elenségükkel a leglovgiasabb modorban fegyverezhetik le.

Hiszük, hogy eme nagy feltűntést keltő események a budapesti börze urait is a helyes ura vezérlik s hogy ezen okuk valóban az ország hasznára igyekeznek lenni a megoldandó reformok ösvényén.

L. A.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Zöldtrágyázás a nyiri homokon.

Ö A hazánkvezető nyiri osztoradok foljánt lassítottan kiszáradnak a nyirségi füves fenékek, apad a takarmányteremtő terület és legelő; az eke utóbb kalászos, tengeri s ugar alá feltöri e terület, de zabos búkköny, csalamadé stb. mesterséges takarmánnyal csakmél kevésbé földet vetnek be helyettesítésként; minék következzenye, hogy apad az állattelésben, kevesedik a trágyatermelés s rohamosan soványodik a Nyirség homokos alluviuma.

Trágya után kellett tehát nézni, hogy pótolassék a fentebbi vetésgorfoló kivett tápanyag s hogy a könnyen mozduló talaj meg is köttessék. A nyirlevek honjában nem nagy a hitelképesége a mütrágyának, vagy talán néhez földet a vetőmagon kívül még legálább 4-6 ft értéket elhinnai a bizonytalanság; fentebb jelzett, ok foljánt az istállótrágya termelése sem valami bőséges, mégis a termelésállagok csendes hanyatlása miatt

utána kellett járni valamely talajvizit eljárásnak. Így próbáltott meg a zöldrágázás *kék csillagfűrtől*.

A talaj igen könnyű sárgás homok, melynek csak a mélyebben fekvő tábláriszen van barnás színe az 1—2°/_o humusz s 2—4°/_o agyag folytán. Sőt ezen „fenekék” szokás szerinti többlet is. A zöldrágázás kísérletre csillagfűrt használtott.

Hogy a Nyírség száraz klímájú tavaszán a rozsba közbetvetett csillagfűrtől nem sok lett, az szintén valószínű. Ha nagyon jókor vetjük — a jobb alboronású kedvéért — a majd mindig rendszeresen beálló májusi fagy elbánk a gyenge csillagfűrtől: ha a fagyra való tekintettel későn vetjük, akkor a rozs már fejtől lánnyá ugri, hogy a felsőtrét magot nem boronáthatjuk alá, minek következtében hiányos lesz a kelés. De meg az ilyen vetésnél az tapasztaltott, hogy a csillagfűrt elnyergul, gyengén fejlődik s ha még hozzáveszszük, hogy aratás idején levágván fölüle a rozst, mily nagy hőkök lepi meg a hozzá nem szokott növényt; elmegy ennek minden kedve a dus lomboszástól.

A homokos dűlőbe így is be levő állítva a fekete ugar (jobbban mondva a „sárga ugar”, mert a kizöldülő gond a birka rága le), *bevetjük tavasszal* idejében az ugar zöldrágázás növényével. A zöldrágázás ezen módja sokkal biztosabb.

A homokok ugyanis jókor érke a tengeri, a mennyi erővel csak lehetett, egyeztetünk a tartól jó mélyen felszántani, ugri, hogy tavasszal csak az extripálás maradt, mi ugri március 20-ika táján meg is történt. Nyomban meg a borona járt a földön, vetés után pedig a henger. A régi Kihűne-göppel 14 cm. sortávolságra vetettett el, két holdanként 120 l. mag. Szerencsés vetés után jó eső volt, így a kelés sürű és egyenletes lett.

A június is esős volt, a csillagfűrt rohamosan takarta be a földet s július végén egy gyönyörű kékviratu föld tarkítottt elő. Alászántás előtt a zöldrágás 100—120 q-ra becsültett 1 kát. holdon.

Lósztán előt (augusztus 17-én) háromtagu henger nyomta le a növényt s nyomban a lánccsal felszántta. A kékfenékek jóval takarta alá a zöldrágást. A rozs vetése augusztus 21-én vette kezdetét; ugyanakkor tisztá fekete ugarba is vetettek rozst, így tehát az összehasonlítás lehetséges volt. Hogy esaknem a kalászhányás a két vetésben figyelemre méltó különbség alig volt, az természetesen, mivel a zöldrágá elkorhadása nem megy gyorsan végbe.

A csillagfűrt után vetett rozs megtermeltet, szendusabb volt s még érdekese az a jelenség is, hogy míg az ugarba vetett rozsban a bagolyféle hernyója ugyancsak szépen tett kárt, addig a csillagfűrtös táblában alig találkoztott egy pár elkérszerezett férő (1) Araszócska így figyelemre méltó volt a különbség, mert a száma vastagabb, a kalásza jóval nagyobb, szendusabb, s a szemek sulyosabbak voltak, a mit a következő számbeli adatok is igazolnak:

Terméscsermények.

A zöldrágázás rozs. Fekete ugar kor. hős.

1 kát. holdon termelt kereszt . . .	18 & 32 kg.	16,5 & 30 kg.
1 kát. holdon termelt méterméza . . .	576 q	495 q
Egy hektoliter sulya . . .	76 kg.	74,5 kg.

A hétk. sulyi kivéve, a mely igen szépnek tekinthető általán a számk a Nyírség kommentáljuk. A kékfenékek jóval mindenütt figyelemre méltók. A pénzérték különbségét tekintve, a rozst 6 frtal számítva a csillagfűrtös tábla javára 486 frt jut kát. holdanként. Az bizonyos, hogy ha a kisorszt mag árá (a q 9 fr) a kisorsz, hengerezés, alforgatás költségeit számítanak, hát a nyert

összegek fölemésztenék a fenti többletet, de mindezzel mindenesetre fölr azon hatás értéke, mely a talaj erőinek visszapótlásában nyilvánul. Viszonylag azonban még elég olesó a csillagfűrtös zöldrágá, kivált ha az esetleg alkalmazandó istállótrágával hasonlítjuk össze. Pl. kizsánórán 1 kát. holdra 200 q trágáyt — tehát köztbe mennyiségét — emelek értéke a 20 fr — 40 fr, mely összegnek csak azon részét számíthatjuk, amely a trágából az első évben használtatik föl; ez a gyorsan ható homoknál 60% = 24 fr, tehát a csillagfűrtől (702 fr pro kath. hold) 16 fr 88 kral drágább, bár az is igaz, hogy az istállótrágá hatása több irányú, erőteljesebb stb.

Hogy évente újbol és újbol a csillagfűrtől megtermő többlet kell üzemenkbe beállítani, az szinte természetes, mert 9—10 frt ár mellett a magkereskedőtől a magot hozatva: ez a módja a termőerő egyensúlyosságának is illuzióriusá válik.

Csévér Lajos.

Fenti czikkre két megjegyzésem van. Az egyik a vetési bagolyféle hernyóirja vonatkozás, mely a fekete ugarba vetett rozsban nagy kárt tett, ellenben a zöldrágázás rozsban nem. Ezen tapasztalati tény — a hernyó kártekonny volt tekintve — nagyfotonság s a további kutatást indokoltá teszi. Lehetséges, hogy ezen firkák férgek a csillagfűrt elvezetők — ennek mintafőrtálmá folytán — elpusztulnak. Ez irányban a megfigyeléseket folytatni kell, mert esetleg egy könnyű védekezési eljárás birtokba jutunk.

Másik megjegyzésem a zöldrágázás készültvitelére vonatkozik. Olyan silány homok, melyen még a fekete ugarba vetett rozs is csak 4 q méterméza terem kát. holdanként, egyvalóan zöldrágázással sem fogunk megfelelő eredményt elérni, mert a csillagfűrtet hozunk ugyan a talajba nitrogént, de különben az foszfort nem. Ezeket tehát okvetlen műtrágyák alakjában kell pótolnunk, hogy a zöldrágázás nitrogén többletével megfelelő eredményeket elérhessünk. Ezen célra a homokos kántitól és a Thomassalakot használhatjuk, az pedig a kántitól holdanként a q-1 a csillagfűrt elvetése előtt, a Thomassalokból 2 q-1 a csillagfűrt leszántása előtt.

Bevezető.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Népies lótenyésztésünk.

III.

Hasznosítás.

A lótenyésztés iránti kedvel nagyon kevés a kizsánók körében az, ha a tenyésztést és felnevelést általánjuk jól érkeztetik is, mert kát egyáltalában kellőképpen hasznosíthatják. Ezuttal nem kívánok foglalkozni a kereskedés utján való érkeztetés és a gazdaságban munkaképpen jóvedelmézés viszonyával, hanem főleg az állami befolyással létesülő hasznosítás egyes módjaitál.

Nagyon jóindulatú a népies lótenyésztésben a méntartás alapos rendezése, hogy sok tulajdonos joggalban hasznot ne huzzon, a faradozó, iparkodó, rizikóval dolgozó tenyésztővel szemben, aki kitünő apaméjűt jelenleg, a sok 1—2 koronásért fedező silány csodór miatt, kellőképpen nem hasznosíthatja.

Befolyás bírna a mint már szintén említve volt — a tenyészkancaok fokozatos díjazása is és a kancák ingyen fedetése az állami mének által, mindkettő szép anyag támogatást nyújtva az érdemes tenyésztőknek. Jó apamének tenyészésére impulzust adnának — az anyagi szép haszon reményében — az állami ménvásárlások is, ha csakis teljes

koru állatok vásárolnának, az az évesek vásárlása, a népies lótenyésztés fejlődésére, semminemű befolyással nem bír. Kis gazdánk, ha valóban kitünő éves ménköcsük van, azon még 2—300 frttal sem hajlandók tulajni, mert reménylik, hogy az mint négyéves 5—600 frtot fog érni, évi 100 frttal a csikót szívesen fölnevelik. Azért kerül az évtől csölkának csak 40—50%-ra a méntelpekezés, míg a többlet, még négy éves koruk előtt kibérelhetnek. Az éves ménköcsök vásárlása azzal szokat indokoltani, hogy a kizsánók nincs abban a helyzetben, hogy mént felnevelhessen, hanem kénytelen azt, midőn szintalan s nyugtalan kez lenni, azaz 1—2 éves korban kibéreltetni. Így véss el a közelmetszésnek igen sok silány anyaga, s a kisenber az állami ménvásárlások előnyében nem részesíthetne. Ez érvelés azonban igen gyenge lónál áll, mert tulajni, miszerint gazdánk mind aúra törekszenek, hogy minél több mént felneveljenek, a lókereskedők a méneket szívesebben vásárolják, jobban fizetik a meg saját rizikóikra és költségükre kiterítik. Másrészt meg tapasztaljuk, hogy igen sok olyan éves ménköcsök van a piacon, amelyek kizsánóktól vásároltának s valószínű, hogy aránylag több teljes koru mén vásároltak tőlük, ugri hogy semmiképpen nem indokoltak az intézkedések további fenntartása, hanem inkább szaporítandók a teljes koru ménvásárlások; legelőszívesen hároméveseket venni, mert ezeken a javít a kereskedők még olcsó éves mént, amint az a Törvényeseknél és őregebeknél rendszerint töltetni szokott.

Nagy befolyással volnának hivata lenni a népies lótenyésztésre, a katonai lóvásárlások, a melyeknek cselészterület szerezéséről a szakés napilapok már sok ízben megemlékeztek. Híresztés is volna azoknak a katonák részéről, miszerint a jelenlegi korszak még tovább folytatná, mert a gazdákönözés elkezdedik. Tíz-tizen látja, hogy teljesjen ki van szolgáltatva a lókereskedőknek, még a hadsereg is ezeknek törekszik hasznat juttatni, még a hadsereg is ezeket pártolja a gazda rovására. Ez az általános vélemény, mely megértesítést nyér az eseteknél, midőn a közgazdálkodás visszaróttól is, megértesítést újjár teremtettől is várhat. Ilyen viszonytatóttól lért azután a tulajdonos még kevesebbet kap a kereskedőtől, mint az elővezetés előtt lérték neki.

A bizottság két-három helyről távozik olykor, a nélkül, hogy egyetlen lovat vetet volna, e ritka és kevés vásárlások miatt, a gazdák még nem zánót a katonai lóvásárlásokra, lovaikat bármely kinkozó alkalom eladják s a bizottság elé sokszor csak azokat vetetik, amelyek nyakukon maradtak. Épp e miatt kerül oly sok silány anyag a bizottság elé, de e visszá helyzetet a bizottság eljárása teremteté meg, melynek megszüntetésére — nézetem szerint — más mód nincs, mint a kizsánók töltetésének kizárásával az összes katonai lovak a tenyésztőtől beszerezni. Az első években költséges volna az eljárás és sok nehézséggel járna, de idővel a hadikénstár nyerne, a lóállomány minősége pedig emelkednék. Szükséges továbbá, hogy a katonai lóvásárlóbizottságban oly tiszték legyenek, kik a „paraszt” lovat is ismerik s képesek lenni a kizsánók töltetésének kizárásával „toalethebzóással” befőle mit lehet alkotni.

A ménvásárlások, kancázásidőszak, állami mén- és katonai remonda lóvásárlások mindég őszkor, október s november hónap tartassanak meg és mindig ugyanazon időben egyszerű, lehetőleg mindig a járás vagy körülugyanon helyiségben, mert számlálni kell népnök köznyos.

Gazdánk nem igen kiskir figyelemmel, hogy mikor lesz időjárás vagy állami ménvásárlás, oly ritkán történik ez, hogy az érdeklődést így dolgok iránt állandóan ébren tartani nem lehet. Szászor elefejtik a dobzóval hirdettet, megkötösodással nem járó dolgokat.

Állandó intézkedéseknél sohasem hagyható figyelmen kívül a megsokszorozt hatalma", sőt törökén kiált át minél inkább kihasználni. Ha egyes vidéki községekben minden évben ugyanazon időben tartatnának a mérvszálgatások és ezzel egybe kötve, vagy állami megvásárlás, esetleg kancsajzítás, vagy katonai lovasrész is volna minden öszekébe, a földvétel az utolsó falusi gazda is tudná, hogy mikor és hol lesznek mindezek, a lötenyészés emelést ezekre eljárások megtartva. Nyilvánvártnak az időpontokat, akár csak az országos vásárokat és állatjárdát tudl nem adná.

Lassan hozzászoknának a környékbeli községek mérvszálgatás bízottságai, a tenyészők, husz lökeskedők és az érdeklő közönség is, ez alkalommal megjeleni; a hogy az ami is némely vidéken már szokással vált, kellőképpen azonban nem fejlődhetik a vizsgálat idejének minden évben való változása miatt.

Mint az e téren kormányzati támogatások összes nemei, egy katonai lovasrész is azoknak, kiknek érdekében e rendszer életet nyert, a tenyészőknek — hasznát nem igen hozná, mert alkalmatlanok lennének, hogy katonai kőhárom helyről távozzik, anélkül, hogy lovat vetl volna, nagyon rossz hatással van az is, hogy ha éppen veszt is egnéhányat, azt sem kapja első kézből. Látnuk, hogy a tehetségek és intelligenciájuk gazdák, a lovatársításhoz szükséges intelligenciája kereskedő világra, löszükéleteinek fedezése alkalmával többnyire adatokértük, hogy kúcsos árán oly anyagot szerzenek, ve, amelyet esetleg minél remondát 20-30%-os haszonnal értékesíteni lehet. Igaz, hogy ez a szorosoros értelmében nem vehetők lökeskedőknek, mert lovat tulajdonképpeni számkájú üzletere vesznek s azoknak csak véletlen alkalmak adnak tul, kénytelenek lévén azokat minél előbb pótolni.

A bízottság mint az másképp nem is lehetősége — csak egyes lötenyészési községekben szokott megjeleneni, ahah a környékbeli községek lakói lovatnak elővezetik. Az Alföld majdnem minden községében találkozik oly egyes, aki kisebb-nagyobb mérvben lökeskedéssel s lökucezedéssel foglalkozik. Ezek a katonai lovasrészok egy-két lovat szoktak elővezetni, mint saját tenyészési állatot, mert a vásár helyén mint lökeskedők többnyire ismeretlenek.

Ma tehát úgy állunk a remonda tenyészéssel, hogy abból a haszon a tulajdonképpeni tenyészítő zsebbe sohasem jut. A katonai kincstár löszükéletének egy részét — s talán nagyobb részét — tudva és akarra lökeskedőktől szerzi be, a másik részét pedig akaratlanul és nem tudva kisebb kalibri "alkalmi lökucezedők". Nem hiszen, hogy az egy év folyamán vett remondának 5/6-a került volna direkt az első kézből, a katonai kincstár tulajdonába. Ez a mai helyzet képe, javítani rajta községi helyhatóság tulajdonjogigazsávoányokkal nem lehet, egyrészt mert azt hitelen bizonnyítani, hogy egy-egy lo saját-tenyészésű, a község nem mindig lenne képes, megvásárolni sok visszavételre adható szably alkalmat. A mellett költéses s körülírnyes lenne, ami ismét éppen az egyszerű kisgazdát riasztaná el attól, hogy ily uton értékesítse állatját.

It is csak az lehet a gyógyszer, mint már említettük, a gazdaságosságot kitartásra ösztönözni és hozzácsoktatni a minden évben megvásárolt a helyes és egyszerűen az időben tartandó katonai lovasrészok támogatás-várslások által. Mert nem lehet a kisgazdát ily vásárokhöz édesíteni, hogy ha a bízottság az elővezetést anyag felett csak lenező gunynyal szemlélt tart, vásárolni pedig nem szokott.

Végre feleltemdül meg a közvetítők tulajpusái, a kik sokszor 5-10%-ot követelnek a tulajdonostól, a mit kénytelen megadni, hogy állatján — a melyre szükség nincs — tulajdonoson s a kúcsoszeveg ellene össze ne

esküdjön. A közvetítési díjt törvénytelennek kellene nyilvánítani; ígértet esetén sem volna az közigazgatásilag behajtható, megmaradván a tulajdonosnak még mindig az a joga, hogy a kúcsvezet jutalmazhassa. Ha a hasznát az fogja zsebre tenni, a ki fáradozott s rizikóban volt, nem pedig a kúcsvez, a ki a mai körülmények és elajult viszonyok nyomása mellett azt joggalulnól élvezi, a lötenyészési iránti kedv bizonyára emelkedni fog.

A tenyészének és kanczák nyilvánvaratassanak a községek, az első s másodfokú hatóságok által; azoknak jegyzéke helyi lakosok közzétételök, hogy a beszerzési források ismeretesebbek valjanak. Az alkalmak ménnek fedezetelési díja a bízottság hozzájárulással hárítottassék meg; ily díjak azután közigazgatásilag is behajthatók legyenek.

Kellene még szólni a lövesvényekről, de azok mai szerveztükben a népies lötenyészésre kevés befolyással bírnak s nagyon valószínű, hogy addig, míg utóprodukciókra képtelen heréltök és átszámardó bajkók lennének tenyészéses állatok bocsajlatnak a gyepre, nem igen lesznek a népies lötenyészésnek direkt előmozdítói.

Mindezeket röviden összefoglalva, a népies lötenyészésnek — állami befolyással — a következőkre van szükség: 1. a mentartás alapos rendezésére;

2. a tulajdonosoknak jó tenyészcsankák tartására való szoktatására; 3. a eszközvételhez szükséges "mozgó területek" vagy legelők megteremtésére, fenntartására, esetleg helyes rendezésre; és végre 4. a hasznosítás terén arra a pártolásra, mely a kisgazdát a kereskedők és kúcsvezők karmából megmenti.

Ezekben törekedtem, a népies lötenyészési bajait összegezve, felsorolni és ama állami beavatkoásokot érteni, melyek azoknak megszüntetésére befolyással bírnának. Midőn a mezőgazdasági törvény végrehajtási rendelkezéseiben a lötenyészésügy iránt érdeklődők abban a nézetben voltak, hogy az lötenyészés tétel, állattenyészésünk legfontosabbikával, azért nem foglalkozik, mert azt egy külön rendelkezés szabványozta majd a miniszter — mindenre kiterjedő figyelemmel — szabályozta. Azért iparkodtam a népies lötenyészési mai állapotáról rövid, de lehetőleg teljes képet nyújtani és számimmal mintegy sürgetni a lötenyészési rendeletnek megjelenését.

Hajnal József.

LEVÉLSZÉKERÉNY.

Kérdések.

22. sz. kérdés. A nyári hizálással minő tápszerrelk kellene kezdeni, folyatni és befejezni a hizálást? Rendelkezéseimre áll: lucerna, árpa és tengeri.

Zala-Csány.

Se. L.

23. sz. kérdés. Oly vidéken lakom, hol magyar fajú ménnek nincsenek és így kanczám egy részét (10-12 drbot) nem bírom itt fedeztetni és fedező mént sok utánjárásom daczára sem bírtam venni. De van magamnak egy sajátnevűs ménem, amely Kiebler öcséreltől származik és amelyik azután időre, mikorra kanczám fedezetésére kerülnek, 2 éves 4 hónapos lesz és most is már 165 cm. magas és rendkívül kifejlett. Kérdem tehát, hogy szükség esetén használhatnám-e ezen mént fedezetésre és mely csikókat várhatok utána. Még csak azt akarom meggegyezni, hogy ezen ménnél a nemi ösztön annyira ki van fejlődve, hogy most is fedezze már.

Korety.

K. A.

24. kérdés. „Homoki bírtokom 75 (1200) hold, ebből 30 hold őszi rozsvetés, 7 hold gyenge marhajrás.

Fennmaradt 12 hold sötét, 25 hold világosabb homok, mely utóbbiból 15 hold utólag s így plánt érdeklélek. Kérdem tehát, hogy egy vessen ezt a 27 holdat tavaszal, hogy 5-6 lovam és 3 nagy és 7 kisebb barmomnak elég takarmánya jusson s értékesíteni való magvas vagy gumós termékek is maradjon.

A 37 holdból 140 kec, eszlédfől s márcziusra körülbelül 150 kocsis állatállományom van."

Budapest.

J. A.

25. kérdés. Sáros lovak labráról a sárat cészöröb-be kifogátunk után azonban lemosni, vagy pedig addig várni, míg a sár látkúra szárad és csak azután távolítani el a san.

P-Parác.

K. P.

Feleletek.

Erdőirtások földben alkalmas ekké. (Felelet a 13. sz. kérdésre.) A friss erdőirtások az első szántások alkalmával, bármily rendszerű ekké használnánk is, az ekketés majdnem bizonyos. A legjobban irrott erdőföldben is maradnak gyökerek és tönkök, melyek a mélyebb szántással is az eke orra alá kerülve, azt utáiban hirtelen megakasztják s ilyenkor, ha a tönk nem hajol, vagy az eke alá nem csuszik rajta, rendszeren az ekefej tönk le a gerendéről. Ezen a bajon némileg lehet segíteni azáltal, hogy a csorolyát mélyebbre állítjuk az eke orránál. Ilyenkor, ha gyökér vagy tönk van az eke utáiban, a csorolya azzal biztosan összetalálkozik, s ha erős a talalkozás, csak a csorolya török el, az eke-esteknek nem lesz baja. Igaz, hogy a mélyen állított csorolyával a szántás mezeiben s így lasabban is megy, de viszont az ekkében nem esik oly könnyen kár.

Erdőirtások földbe csak a legjobb anyagból készült ekekéval, melyek egyahar nem törnek. Ilyen ekeké a legujabb, eredeti Sack-féle magasiott acélnéltsési ekefejei hór egyetemes ekeké. Ezek már a gyakorlatban, az erdőirtások földön is, igen jól beváltak. A rendes közönművű szántásos D. M. 8. sz. agrár-erdek. Sack-ekeké, melyvel 21 cm. mélységig lehet szántani, megfelel. Ara 46 forint.

i. S. P.

Foszforsavas mész a növényekállatoknak. (Felelet a 14. számú kérdésre.) Kérdéstevőnek úgy látszik kikerülte a figyelmet azon hasonló kérdésre adott feleletünk, melyet a nyelvi mult évi 88-ik számban hoztuk. Mivel azonban nincs kizárva az sem, hogy a szóban forgó szám nincs bírtokában, ismételen bár, de szivesen közöljük a következőket.

A növényekállat-tenyésztésnek torábbi felépítéséhez a mészvegyületet s ezek között a foszforsavas meszet is, az eszegekben veszi fel. Gyakor az eset, hogy ilyen vegyület kell mennyiségben van a takarmányban, de van eset arra is, hogy nincs elég benne. Előbbi esetben bár nem forog fenn szükség a foszforsavas mész nyújtására, annak adagolása különösen nagy, mikor más nem drága anyag, még se kár, mert fel nem használtatva kiürül és a trágyába kerül; ám az utóbbi esetben ilyen jótékony, előnyös hatást fejt ki a foszforsavas mész és azért nyújtása ily esetben egyenesen szükséges. Ez okból ma már mindentől utó, a hol ásványi anyagokban, de különösen mészvegyületekben szegény a talaj és növényzet, szelvénybe adagolják a foszforsavas meszet, még pedig jó eredménynel.

Bár e vegyület nagyobb adagokban sem ártalmas, abrakra hintve és u. n. takarmányösszetlizerterve, a következő mennyiségben adható az naponta a növényekállatoknak. Borjúnak 10-15 gramm, csikónak 10-15 gramm, bárányknak 5-10 gramm, malacznak 5-10 gramm, eszlekeknek 1/4-1/2 gramm. M. K.

Az amerikai exportörök továbbá az is állítják, hogy az angol fogászatok nagy ellenzavart viseltek a külföldön levőgott állatok iránt, melyeknek husa fagyasztott állapotban kerül Angliába. A fő ok azonban az, hogy a fagyasztott hus idegen eredete minden nehézség nélkül megállapítható, míg az élő állatokban szállított állatok husa, melyek csak Deponírtban vagy Londonban vágnak fel, angol eredetű állatok husát gyantán edhathók el, a mi a fagyasztást teljesen biztosítja.

A bécsi biztosító-társaság magyarországi fiók-igazgatóság hozzánk intézett levelében hivatalosan közli, hogy a társaságunk egyáltalában nincs szándékba a magyarországi főügy-nökséget feloszlatni, sőt magyarországi üzlet-körét újabb bevételekkel szerezéséről kitérjeszteni óhajtja. Amidőn ezt közlők, kötelességünk kijelenteni, hogy előző közleményeink tel-jesen jóhiszeműek voltak, de mint utólag kint, félreértésen alapultak.

A kolozsvári állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1896. évben összesen 1696 munkálattal végzett; ebből a tulajony rész arankvizálatokra esik. Megvizsgált az állomás 1014 gusztára löhermagot arankmentesítő és lejomóztató és lejomóztató zask loheret; megvizsgált továbbá 51 kerszaminált arankmentességre és lejomóztató 82 kersz lucernát. Ezekivil új elcsírztási próba 38, térfogat, súlymeghatározás stb.

Állami ménék kiosztása. Az állami mén-telepekben elhelyezett ménék az egyes fedeztetési állomások részére a következők sorrendben és apokón fogtak szétosztani. Január 18-án Rimacsomban 18-án Nagy-Köván, 20-án Dorozsán, 21-én Szekesfehérvárott, 22-én Baján, 23-án Bóbalón, 25-én Palinban és Verseczen, 27-én Bekés-Csabán, 28-án Nyitra-Baján, 31-én Nagy-Atidón, február 5-én Sepsiszt-Györgyön, 7-én Homoródon, 9-én Deesen.

A győri serteskihivelti piac ez a Győrtől létesítendő új vágóhíd létesítése ügyében a város közgyűlése által kiküldött bizottság már megállapította a sertesállomások szabályozási-nak direktívát és az új vágóhíd fötérvét. A serteslepké számára mintegy 110 hold szomszédos területet óhajt kisajátítani. Ezen a területen új utcákat nyitnak. A telepet ellátják csatornázással, vízvezetékkel, központi világítással. Az új vágóhídtól külön-külön a szarvas-marha, sertés és apróállatok vágásutasa rendeznek be, hűtőkamennel, gépjármű- és szárnyasutal. A kivelti piacot a város a modern igényeknek minden tekintetben meg-felelően óhajtja berendezni s a mennyiben ezen megfelel, óhajtandónak tartjuk, hogy a földművelésügyi kormány mindazon kedvezményeket megadjon a piacnak, a melyek egy kivelti piacot megilletnek.

Külföldi lovak szállítása Angliába. Észak-Amerikából és Kanadából az utóbbi időben igen nagy mennyiségben szállítanak Angliába lovakat; ezen körülmény a londoni omnibusz- és kocsivozak által nagyon lecsökkentotta a mi a beföldi tenyésztőkre óriási veszteségeket jár. Az árak darabonként mintegy 10 font sterling-ig estek. Oly lovak melyeket beföldtől még csak 2-3 érvől is 25-30 fontért lehet meg-vásárolni 15-20 fontért kaphatók. Közönséges és értékelvően bármily fatajú lovak csak rendkívül olcsón értékesíthetők, de sok esetben a legalacsonyabb árakon is alig adhatók el. Az igazán jó és nemes lovak értékére azonban e behozatalnak kevés befolyása van.

Ágriarús vándorfelolvasások. Mint már múlt számunkban jelentettük, nyírányra megyi igazgatóság egyesület e hónap 16-án, szombaton, délután tízenegy órakor Nyírány a városház nagytermében agrár-felolvasást rendez. A folalvasást igazb Szechenyi Imre gróf a bimot-tulizmusról és Rubinek Gyula a szabad ver-veny és a közposztály puszulástól fog érte-zen. Eredeleg az újul verve vége, hogy Bernát István tart felolvasást a „tözsde és a

gazdák” cím alatt, közebejött akadályok miatt azonban Bernát István felolvasást a február hó folyamán tartandó második agrár-felolvasásra való kénytelen elhalasztani. A gazdasóvszég felépítésében ez alkalomból többen fognak kérelmezni Nyírányra és pedig Bujanovics Sándor alnők, Balóffy Pál, Hajdu István, Kolodányi Alán, Rezes Henrik, Szilassy Zoltán stb. A felolvasás után banket lesz a firtos teretkél, a ki ezen részt akar venni, az jelentkeztek f. hó 14-ig a nyírányra megyi gazd. egyesület titkárnál.

A forntalmegyei gazdasági egyesület f. év január hó 3-án tartotta rendes főlévi gyűlést Nagy-Kikindán zombori Rómay Ernő elnöklete alatt. A közgyűlés az elnökös előterjesztésére elhatározta, hogy a gazdasági egyesületek szövetségébe lép, hogy a létesítendő mintalépe vezetésé és kezelése egy hámas tagu bizottság bízassék tovább, hogy az idei tél folyamán a földművelésügyi miniszteriummal együtt támogatásával népies felolvasások rendezessenek. Az indítványok előterjesztésénél Rómay Ernő főispán indítványozta, hogy a gazdasági egyesület alapított egy szövetkezet alap-olnól óggyárát, mely hivatala lenne az egész vidéken, de különben Torontalmegyei népen maris felkarolt rizinus növény természet-szerűen fogja lendület adni; indítványozza tovább, hogy az egyesület lépjen érintkezésbe a nagybecsereki gépgyár és javító-intézetel a annak prosperitását mozdsítsa elő; ezenivil pedig saját hatáskörében támogatása a vármegye által most létesített megyei kószítványokézet. Végül gr. Bethlen Miklós terjesztette elő ana javaslatot, hogy a gazdasági egyesület óba has-son, hogy a megye területén a lótenyésztés hathatósság fejlesztése érdekében egy állami mentelő létesíttessék, a mennyiben pedig ez kivételatlenné bizonyulna, egy a legközelebbi közgyűlésnek javaslatot terjeszsen elő, hogy miképpen pönoldná a megyei tenyészészükké-egységet fedezhetti.

Ausztrália terméskiháltása. Új-Dél-Walesben a burzavall betétesített terület mintegy 980.854 akor becsülük, melyről előzetes becsülés alapján körülbelül 80 százalékol, azaz mintegy 784.683 akor fertog learatni, míg a többit zöld állapotban takarmányozási célokra használnák fel. Az idén betétesített terület az 1895-ik évben bevett területtel 187.990 akorrel nagyobb. A terméskiháltások a déli területekben általában vége kedvezőnek mondhatók, ellenben a nyugati részekben a tartós szárazság folytán a vetések sokat szenvedtek. Viktoriá-államban eletek igen jó terméseredményekre való kilátás, melyet azonban a kedvezőtlen időjárás tetemesen csökkentett, habár esetleg bevitteköző esőzések még sokat javíthatnák a viszonyt; ennek hiánya azonban alig lesz nagyobb a termés, mint a múlt évben. Új-Dél-Ausztráliában a rendkívül szárazság a buzavetéseken nagymértő károkat okozott. Egyelőre csak mintegy két bushel termést reményelnek akereknént, ez pedig az 1895-iki termésnek csak felét teszi ki. A beérkezett jelentések szerint az östsztermes 1 $\frac{1}{2}$ millió millió bushel terület után így lesz több 3 millió bushelnél.

Tözsdeforum Franczorországban. A börzök törőmányaik szükségét ózi minden ál-alm; kezdte Németország folytatta Ausztria, most nálunk indult meg a mozgalom ez irány-ban, a legközelebbi jövőben pedig a francia kormány szándékoka a párizsi tözsdei üzlejtzer-vezési, és pedig oly formán, hogy a tözsdejező-nyökök számat szaporítani fogja, midtál a tözsdei tranzakciók megkönnyítését óhajtja elérni s lehetővé akarja tenni, hogy a tözsdezők hozzá-ferhessen mindenki, a ki ott érdekelve van.

Baromfi-és madárkihalás Grázban. A stájerországi I. baromfitenyésztő-egyesület Grázban f. é. március hó 19-től 22-ig tartja meg XI. nagy baromfi-és madárkihalástási az ottani piacasmokban. A kiállítás nagyüzamu

állami és külföldi jágnak kioztatni. A kiállítás igazgatóságá már most hivta fel a tenyésztőket és érdekelőket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a kiállításon. A kiállítás programját február hó elején fogják szétküldeni; a ki ilyenne igényt tesz, annak kívánatra az egyesület élnöke Friedrich Schuh (Gráz, Landhaus) megküldi a programot, valamint a kiállításra vonatkozó egyéb ad-akat is.

Vonattmegállás. Az államasvatnak igazgató- ságot nyert értesüléslök szerint a Budapest ny. p. udvaról éjeli 10 óra 40 perczok Szeged felé induló 714. sz. személyvonat f. év január hó 20-tól kezdve a Pénzes József-Kánya nevtű megállályhöz éjeli 10 óra 50 perczok féltelelesen meg fog állni.

Francziául tanulók ←
→ → → **és beszélők**

könnyen és kellemesen gyakorolhatják a nyelvet a „Le Progrès” című francia szótárjammal helyi segítségével, mely magyarról, illetve (külön kiadásban) német

jegyzetekkel kísérvé
kölzi a modern francia nyelv iradalm leg-
jesebbéi termetkét.

Előfizetési ára:

Egy évre	8 frt.
Hétre	1
Negyedévre	2

Mutatványzómol kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal:

Budapest, VIII., József-kört 33.

A legolcsóbb és legjobb magyar heti újság

„Független Ujság”

megfogadásasági és politikai képes hetilap.

„A Magyar Gazdasóvszég” népies közlönye.

Előfizetési ára:

Egészévre 2 frt, félévre 1 frt.

Lapunkat celtja a magyar nép értelmiségének emelése, kivádan saját helyzetük a gazdasági szak- ismeretek fejlesztésére. elsősorban ezáltal pedig az, hogy a nép köztű vezetésében terjedje szocializálkó ferez lapokat és okmányanyagait megújazzák, illetve kisorsolják a mihas minden tárgyát, mely saját érte- kében segítségünkre legyen.

Ezért kérjük a föltérítőkösokat, bér-
leteket, gazdasági cseteket s mindenfélét a nép-
barátja, hogy terjessze és rendelje meg a
„FÜGGETLEN UJSÁG”-ot.

A „Független Ujság”-ot

a legjobb magyar írók: Szógorfalussy László, Wamboldy; Bármegyei István, Budyó Barnabás, Lakatos Sándor, Móra István, Póterdy Tamás, Petrus Jenő, Pósa Lajos, Rezső Dezsi, dr. Szilárd Ferenc, László gazdasági, népműv. munkatársai: Baly Kálmán, dr. Berát István, Csorjáti Sándor, Hajdu István, Hrablay Emil, Jeszenszky Pál, Kerpely Kálmán, Lőcher András, Monostori Kálmán, Práznovszky Ágost, Rovara Frigyes, Rubinek Gyula, K. Ruffy Pál, Szarvas Pál, Szabótelek Gyula, Szilassy Zoltán, Sztrankovich János, Vassá Balogh Lajos, Wimmer Károly.

A „Független Ujság”

otésodásával, fiteg a szerényebb viszonyok igényekéket fel meg.

Előfizetési pénzes a kiadóhivatalnak

BUDAPEST, IX., Úlői-ut 25. Közlekek küldendők

Tessék mutatványzómol kérvni.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** műajmiv-
lére vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Birtok bérbeadás és csererő eladás.

1. Gróf Forgách László Mándoki uradalomhoz tar-
tozó Tornyos-Pálcza, Lászlóánya, Ujfalu-Riesikái

kb, 3000 m. holdat kitevő gazdaság

méltányos feltételek mellett **bérbeadó.**

2. A Tisza-Szt.-Mártoni határban kb. 200 m. hold
cserezésre alkalmas **tügyterület cserkére,** —
(miután az erdő még ez évben kiirtatik), — **olesón
eladó.**

A bérletre vonatkozó feltételek megtudhatók **Szikszay
Sándor titkárnál: a cserkére eladásra nézve
Répászky István uradalmi erdőszél Mándokon**
(Szabolcs megye.) 3122

(Ülányomlás nem díjazatik)

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

A Zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kénsav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **superfoszfátot, répa-, szőlő- és árprágyát Thomas-salaklisztet, chilisalétromot, kénsavas ammóniákat és minden egyéb műtrágyát** eladott beltartalommal.

Fővilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál

**a gyárvezetőség Brassón, valamint
a központi iroda**

3012

BUDAPEST. IV., Bécsi-utca 5. sz.

Eladok

Jól összerortott 45.000 görökös szőlő párosítást, 100.000 hazai vessőt fajtisztán. Búrára portálison, Olasz Ring, Buda ződ, Bélat, Bakator, ezre 110 fnt. Csomog-fajok Portálison; Schassla piros és fehér vegyese, Muskat Lunel, ezre 120 fnt. Rupestria monticolán; Passatuli, ezre 130 fnt. Berlandierin Mézesfehér, ezre 200 fnt. Hazai vessők: Juhász, Bünt, Olasz Riedling, Buda ződ, Péter szőlő, Opórtó, Zsírós fekete, ezre 3 fnt. A vessők épek, s minden károsodástól mentek. Kivánára eddigi beváltott számos elismerő levelet mutathatok fel. Megrendelés-nél az ár 1/2-ét foglalónul kérem. Ojványok készítésére 1897-re előjegyzést elfogadok:

BURGYÁN LAJOS

3045

Kőves-Kálá, (Zalamegye.)

Földmivvelésügyi magy. kir. Minister.

70788. sz. IV.1.—1896.

Pályázati hirdetmény.

A gazdasági ismétlő iskolák czéljaira

gazdasági vezérfonal és olvasókönyv megírására

pályázatot nyílik.

A két egymástól független mű közül az előbbi a néptanítók részére segédeszközül szolgál, utóbbi pedig a tanulók olvasókönyve lesz.

A tanítók számára szolgáló „**Gazdasági vezérfonal**” rendelkezése, hogy abban a tanítók teljes tájékozódást szerezzenek a mezőgazdasági értelem és érzék fejlesztése, — a gazdaságvitel ágának jövedelmező kezelése és általan a kisgazdák részére szükséges tudnivalók tanítása felől.

A gazdasági ismétlő iskola tanulói számára szolgáló olvasókönyvnek, vonzó olvasmányokban tartalmaznia kell mindazon tananyagot, amelyet a vallás és közoktatási minister 1896. évi 60.764. sz. alatt kelt rendeletével kiadott tantervben ezen iskolák három évfolyamára megállapított, a szám- és mértan kivételével.

A **vezérfonal legfeljebb 10,** — az **olvasókönyv legfeljebb 24 garmond nyomású 1.re terjedhet;** — mind kettő világosan, egyszerűen és kiválóan-magyarosan irandó; — az olvasókönyv e mellett még a tanulók értelmi és érzelmi világához alkalmazottan, induktív tanítási módszerben a nemesen népies irálylál.

Pályázati határidő 6 hónap.

A pályaműveket egy a földmivvelés és vallásügyi ministeriumok által erre felkért vegyes bizottság bírálja meg.

A pályanyertes munkákat tárczám terhére adatom ki és az 1000, illetve 5000 példányból álló első kiadások tárczám kizárólagos tulajdonai lesznek; ezek elfogása után a szerzők a második és a többi kiadásokban bármely pótlást vagy változtatást csak azon esetben tehetnek, ha erre vezetésem által álló ministerium előzetes engedélyét megkapják.

A pályadíj **mindkét műnél ivenkint százhatvan (160) korona.**

Az idegen kézzel irt és jellegé levéllel ellátott pályamunkák a vezetésem alatt álló ministerium iktató hivatalába, a jelen hirdetmény keltétől számított 6 hónap alatt nyújthatók be.

Budapest, 1896. december 27.

3092

Földmivvelésügyi m. kir. Minister.